
KRÓNIKA

AZ AGY PLÉNUMA — A Kanizsai Írótábor keretében a számos író—olvasó találkozó és a már hagyományos Majtényi utcai megemlékezés mellett szeptember 14-én megtartotta plenáris ülését a Forum Könyvkiadó öngazgatási testülete, az Alkotók Gyűlése. Nyilvános vitára bocsátották a Kiadó 1986—1990. évi középtávú fejlesztési tervjavaslatát és megvitatták az 1986. évi kiadói kerettervet. Az AGY Elnöksége és a Kiadói Tanács decemberben összegezi majd a vita eredményét. Az AGY plénumán az Elnökség javaslatára úgy döntöttek, hogy 1986-ban az évente meghirdetett regénypályázat mellett ifjúsági regények írására is kérnek fel alkotókat. A regénypályázatra Várady Tibort, Bogdánfi Sándort, Podolszki Józsefet, Benedek Máriát, Urbán Jánost, az ifjúságiregény-pályázatra pedig Fehér Ferencet, Dudás Károlyt, Burkus Valériát, Beder Istvánt és Jódal Rózsát hívják meg. A pályázat új bírálóbizottságának tagjai: Thomka Beáta, Szeli István és Fekete J. József.

CSÉPE IMRE EMLÉKNAP — Szeptember 20-án tartották meg Kishegyesen a hagyományos Csépe Imre emléknapot, amelyen megkoszorúzták a Csépe-emléktáblát, megnyílt a Forum Könyvkiadó köteteiből összeállított kiállítás, majd díszülést tartott a Csépe Imre emlékbizottság, amelyen Bori Imre beszámolt az elmúlt időszak munkájáról, s megválasztották a jövő évi bizottság tagjait. Utasi Csaba felolvasta Gál Lászlórol szóló értekezését Csordás Mihály pedig Csépe Imre humoráról tartott előadást. Az Ady Endre Általános Iskolában Bányai János, a Forum Könyvkiadó főszerkesztője megnyitotta Maurits Ferenc Brasnyó István, Bognár Antal és Tari

István írásaihoz készített illusztrációinak tárlatát. A gazdag műsor zárórendezvényeként vidám esten vehettek részt az érdeklődők, amelyen fellépett a Tiszavirág együttes, a közséi szavalóverseny legjobbjai, valamint az Újvidéki Rádió színművészei.

Az alábbiakban közöljük Rajcsán Istvánnak, a Forum Könyvkiadó Kiadói Tanácsa elnökének megnyitó beszédét, Utasi Csaba Gál-tanulmányát pedig novemberi számunkban tesszük közzé.

Kishegyes polgárai, kedves vendégek!

Köszönetet szeretnék mondani a házigazdáknak a Forum Könyvkiadó nevében, amiért lehetővé tették azt, hogy a Csépe emléknapok egyik rangos rendezvénye bemutassa a Kiadó munkáját és munkájának eredményeit.

A Forum Könyvkiadót, mint ismeretes, 1957-ben azzal a feladattal alapították, hogy a jugoszláviai magyar könyvet ápolja, megjelenését biztosítsa és útjait egyengesse az olvasó felé. Az azóta eltelt évek során a Forum kiadó gondozásában több mint 1500 könyv jelent meg, az 1500. éppen az év elején: regények, elbeszélés- és verseskötetek tanulmánygyűjtemények és monográfiák, szakmunkák és tudományos gyűjtemények, politikai füzetek és a munkásmozgalom dokumentumai. Egy egyre teljesebbé váló nemzetiségi kultúra önismeretének és önkifejezésének legtöbbször tartós értékű művei ezek, amelyek egyúttal a Jugoszláv Kommunista Szövetség nemzetiségi politikájának, az öngazgatás hatékonyságának megkerülhetetlen bizonyítói érvei. A több mint 1500 könyv tehát nem egy valószínűs könyvtár állománya csupán, hanem tényszerű bizonyít-

téka a nemzeti egyenjogúság jogszláv valóságának és a szocialista fejlődés politikájának. Ezzel együtt az emberi szellem alkotói megnyilvánulásának egyre meggyőzőbb példái. Könyvek, amelyek így együtt lényegesen többet jelentenek pusztá számadatnál.

A mai kiállítás természetesen csak részleteket mutathat be a Kiadó szerteágazó és eredményekben is gazdag, többéves tevékenységéből. Egy-egy könyv a régebbiek és az újabbak közül, a Kiadó fontosabb sorozatainak néhány darabja és a legújabb könyvek csak jelzik a Kiadó munkájának irányait, a kiadói termés tartalmi és műfaji változatosságát, de azt is, hogy ez a kiadó mindig nagy hangsúlyt fektetett a könyvek tipográfiai és művészi megmunkáltására. A kiállított könyvek azt is jelzik, hogy a Forum nem szakosított könyvkiadó, bár legnagyobb számban szépirodalmi műveket ad ki. A jugoszláviai magyar írók műveinek kiadása mellett egyaránt feladatainak a körébe tartozik a múlt feltárása, az elfeledett vagy háttérbe szorult írók munkáinak újraértékelése, az ifjúsági irodalom műveinek kiadása, de ezzel együtt a jugoszláviai magyar tudományosság eredményeinek bemutatása, mindenekelönt a marxista gondolkodás mind szélesebb körben való afirmálása, valamint az időszerű társadalmi alakulásokat és mozgásokat bemutató politikai művek jelentése.

Külön kell szólni arról, hogy a Könyvkiadó fennállása óta nagy gondot fordít Jugoszlávia népei és nemzetiségi irodalmának közvetítésére a magyar olvasó felé; ez a Kiadónak nem „külön” feladata, hiszen a jugoszláviai magyar irodalom és kultúra csak akkor lehet teljes, és fejlődése is csak abban az esetben biztosított, ha teljes nyíltsággal fogadja be a vele együtt élő kultúrák és irodalmak értékeit. Ezért nem véletlen, hogy a kiadó 1500. könyve fordításkötet, amely több mint száz jugoszláv költő verseit közli és közvetíti a magyar olvasó felé. Ez a kötet ennek a kiállításnak is a középpontjában van.

Értékeket és az értékek összefüggéseit mutatja be tehát ez a kiállítás nemcsak néhány könyvet, a Forum Könyvkiadó közel három évtizedes terméséből.

Kérem, tekintsek meg olyan gondal és szeretettel, mint amilyenell Csáki Pirooska a mai kiállítás anyagát összeválogatta.

DÍJAK, ELISMERÉSEK — Szelel István akadémikusnak ítelték oda az Üzenet-díjat a folyóirat decemberi számában megjelent *Feltételes megállóhely* című esszéjéért. A pályadíjat odaítélő bizottság szerint „egyértelműen alkalmi írásának legfőbb erénye, hogy messze túlnövi az alkalmiság kereteit, valójában a háború utáni első tanulmányíró és tudományos munkával foglalkozó nemzedék hiteles belső portréja, ugyanakkor pedig a jugoszláviai magyar irodalomban lassan kibontakozó, mellékösvényekre tévedő és kényszerülő tudományos gondolkodás külső, társadalmi körülményeit is vázolja”.

Az Andrić-díjat, melyet évente az elmúlt esztendő legjobb novellájáért vagy novelláskötetéért ítél oda az Andrić-alapítvány bírálóbizottsága, idén Vidoslav Stevanović kapta a belgrádi Narodna knjiga és a kragujevaci Svetlost közös kiadásában 1984-ben megjelent *Császármetszés (Carski rez)* című kötetéért. A bírálóbizottság szerint Vidoslav Stevanović novelláit a tragikus világlátás, egyéni hangvétel és olyan alkotói érettség jellemzi, amely művészetét kétségtelenül a jelenkori irodalom élvonalába emeli.

A szarajevói *Odjek* című folyóirat háromévenként kiosztásra kerülő elismerését, a Miroslav Krleža Irodalmi Díjat az idén szavazattöbbséggel Radomir Konstantinovićnak ítélte oda a tekintélyes irodalmárokból álló bírálóbizottság. Az irodalmi díjra Konstantinović mellett Ranko Marinkovićot, Miodrag Pavlovićot, Slavko Mihalićot, Danilo Kišt, Vesna Parunt, Mihailo Lalićot, Marjan Matkovićot, Jure Kaš-

relant, Josip Vidmart, Borislav Pekićet és Szlavko Janevskzit jelölték. Radomir Konstantinović *Lét és nyelv* (*Bíce i jezika*) című nyolckötetes munkája a modern költészet irodalmi-kritikai interpretációját adja, s az irodalomról való gondolkodás alapművei közé tartozik — áll a zsűri megindoklásában.

A Képes Ifjúság szerkesztősége és a topolyai községi küldött-testület alapította Nagyapáti Kukac Péter Képzőművészeti Díjat az Ador Pál, Baranyi Anna, Dudás Sándor, Csernik Attila, Sebők Zoltán, Grozdana Šarčević, dr. Varga Sándor és Zsáki István összetételű bírálóbizottság az idén egyhangúan Tripolsky Gézának és Slavko Matkovićnak ítélte oda. Tripolsky Géza, a zentai múzeum igazgatója „képzőművészeti életünkben betöltött szerepéért, az első jugoszláv művésztelep sikeres és példamutató vezetéséért, Slavko Matković pedig mint a Bosch+Bosch-csoport alapító tagja képzőművészeti munkásságával érdemelte ki ezt az elismerést” — áll a zsűri jelentésében. A díjakat október 18-án, Topolya felszabadulásának ünnepén, a díjazottak közös kiállításának megnyitóján adták át.

A STERIJA JÁTEKOK műsorbizottsága megvitatta és elfogadta az 1986. évi munkaprogram tervezetét. A Sterija Játékok keretében a jövőben nagyobb hangsúlyt fektetnek a jugoszláv színházelmélet fejlesztésére. Ezentúl kiadói tevékenységet is folytatnak majd. Jövőre megjelentetik a Sterija Játékok történetét bemutató kiadványt, amely adatokat tartalmaz minden eddigi előadásról. Színházi-plakát-monográfiát adnak majd ki, s két új könyvsorozatot indítanak, a *Sterija Játékok Kiskönyvtárát*, amely színháztudományi és dramaturgiai írásokat tartalmaz majd, s a *Theatrológia Jugoszlavicát*, amelyben tanulmányokat és tudományos elemzéseket tennének közzé. 1990-re tervezik a jugoszláv színészek életrajzi lexikonának kiadását.

A Sterija Játékok műsorbizottsága 1985. október 1-jei ülésén a 31. Sterija Játékok főszelektorának Vasja Predan szlovén színikritikust választotta meg.

ELŐADÁS — Hadrovits László 1985. október 8-án akadémiai székfoglalót tartott, amelyben a monográfiakészítés metodológiájáról és a szerbhorvát nyelv magyar jövevényszavairól értekezett. Mint ismeretes, Hadrovits Lászlót, a Magyar Tudományos Akadémia tagját a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia májusban megtartott közgyűlésén tiszteletbeli tagjává választotta.

A LÉTÜNK KÜLONSZÁMA — Szabadka város felszabadulásának évfordulójára a *Létünk* folyóiratnak különszáma jelent meg. Anyagát teljes egészében Szabadkának szentelte, a város múltját, jelenét és jövőjét egyaránt felvillantja. Tanulmányokat közül a munkásmozgalomról és a gazdasági életről, s felöleli a művelődési élet szinte minden területét: színházi, zenei, képzőművészeti stb. írásokat közül, s egy ez idáig publikálatlan Kosztolányi-verset is.

SZINPADON AZ ÁTTÜNTETÉSEK — A zenecai Népszínházban tartották meg 1985. szeptember 13-án Végel László *Áttüntetések* című regénye színpadi változatának ősbemutatóját. Az *Áttüntetések*et Borka Pavličević alkalmazta színpadra, az előadás rendezője Dušan Jovanović, aki a színpadkép tervezője is. A főbb szerepeket Nenad Indžić, Ana Đorđević és Boško Marić alakították.

ÚJVIDÉKI MŰVÉSZEK SZKOPJÉBAN — Szeptember folyamán a Fialatok Nyíltszínháza című rendezvénysorozat keretében megnyílt Baráth Ferenc újvidéki grafikus színházi-plakát-kiállítása. A szkopjei Ifjúsági Otthonban Baráth Ferenc munkáinak kiállítását októberben Dormán László fotóárlata váltja fel. Dormán László dzsesszfotókat állít ki.